

DLU.055.30.2026.MŁ
Warszawa, 24 sierpnia 2026

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z dnia 1 czerwca 2026 r. (801/26) w sprawie możliwości nałożenia grzywny na pacjenta przez Narodowy Fundusz Zdrowia lub świadczeniodawcę, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji będących we właściwości Ministerstwa Zdrowia.

Odnosząc się do treści petycji należy w pierwszej kolejności wskazać, że obowiązujące przepisy prawa w żadnym stopniu nie uprawniają Narodowego Funduszu Zdrowia bądź świadczeniodawców do naliczenia pacjentom posiadającym prawo do świadczeń, w rozumieniu ustawy o świadczeniach kar finansowych/kosztów udzielonych im świadczeń zdrowotnych w ramach publicznego systemu opieki zdrowotnej. Należy również wskazać, że Ministerstwo Zdrowia nie planuje wprowadzenia wskazanego powyżej uprawnienia.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że obowiązek finansowania świadczeń opieki zdrowotnej wynika z zasad ogólnych polskiego systemu prawnego – w szczególności z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.), dalej zwana „ustawą o świadczeniach”.

Pomiędzy ubezpieczonym (lub świadczeniobiorcą w przypadku zapewniania opieki zdrowotnej osobom nieubezpieczonym), a publicznym płatnikiem świadczeń opieki zdrowotnej zachodzi szczególny stosunek prawny, który z jednej strony ma ogólne cechy charakterystyczne dla umów ubezpieczenia (stosunek ubezpieczonego z Narodowym Funduszem Zdrowia, dalej jako „NFZ”) lub też zabezpieczenia (czy też zaopatrzenia – finansowanie większości czynności z zakresu ratownictwa medycznego), z drugiej – pewne specyficzne cechy wynikające ze znaczenia i charakteru tego zagadnienia (ustawowa regulacja dotycząca zasad i zakresu zapewniania bezpłatnej opieki zdrowotnej oraz wysokości, zasad i terminów opłacania składki).

Polski system finansowania świadczeń opieki zdrowotnej oparty jest na zasadach równości oraz solidaryzmu społecznego (art. 65 ustawy o świadczeniach), co oznacza, że czynniki ryzyka są rozłożone na wszystkich ubezpieczonych. Zgodnie z zasadą solidarności społecznej wszystkie osoby ubezpieczone mają prawo do takich samych świadczeń zdrowotnych, finansowanych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Wskazana zasada ma

na celu zminimalizowanie mogących występować nierówności związanych ze statusem zdrowotnym społeczeństwa.

W stosunku zatem do ubezpieczonego (świadczeniobiorcy), odpowiedzialność płatnika świadczeń jest więc odpowiedzialnością gwarancyjną, znajdującą swe oparcie w przepisach prawa publicznego. W ubezpieczeniowym modelu systemu opieki zdrowotnej, każdy ubezpieczony (w tym również np. sprawca wypadku lub pacjent będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, którzy byli hospitalizowani) ma ustawowe prawo do sfinansowania świadczeń, które w systemie prawa mają status świadczeń gwarantowanych (finansowanych ze środków publicznych). Katalogi świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (w ramach środków NFZ) zostały określone w rozporządzeniach Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z konkretnego zakresu. Ww. akty wykonawcze określają także szczegółowe warunki ich realizacji.

Co istotne dla zasad funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej konstrukcja przepisów określających zasady opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne oparta jest na tzw. metodzie ubezpieczeniowej. Poprzez składkę zdrowotną bowiem ubezpieczony „wykupuje” prawo do sfinansowania świadczeń opieki zdrowotnej, w przypadku zajścia ryzyka ubezpieczeniowego (cecha wspólna z innymi systemami ubezpieczenia).

Mechanizm finansowania świadczeń w powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym nie opiera się więc ani na kalkulacji ryzyka, ani też na adekwatności wielkości składki do wysokości kosztów poniesionych w związku z udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej. Taki mechanizm, oparty na zasadzie solidarności społecznej i równym dostępie do świadczeń, właściwy jest dla ubezpieczeń zdrowotnych, opartych na zasadzie obligatoryjnego uczestnictwa w systemie ubezpieczenia oraz na zarządzaniu składką przez publicznego płatnika.

Z wyrazami szacunku
Z up. Ministra Zdrowia

Katarzyna Bonecka
Naczelnik
/dokument podpisany elektronicznie/